

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

11 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Iurie Bejenaru

Judecători: Galina Stratulat, Mariana Pitic

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Oleg Popov, prin care se solicită casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2019, în cauza penală privindu-i pe

Gurschi Elena XXXX, născută la xxxx;

Gurschi Vasile YYYY, născut la yyyy

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 19.05.2015 până la 09.12.2016

instanța de apel:

de la 10.01.2017 până la 16.05.2017

de la 14.12.2017 până la 11.09.2018

de la 14.05.2019 până la 03.12. 2019

instanța de recurs ordinar:

de la 08.08.2017 până la 07.11.2017

de la 18.10.2018 până la 19.03.2019

de la 04.03.2020 până la **11.02.2021**

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 09 decembrie 2016, Gurschi Elena XXXX și Gurschi Vasile YYYY învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 190 alin. (5) Cod penal au fost achitați, pe motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Conform sentinței s-a constatat că, potrivit rechizitoriului, Gurschi Elena și Gurschi Vasile au fost învinuiți de organul de urmărire penală pentru faptul că, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune, s-au adresat la 25 septembrie 2013 la Societatea de Asigurări - Reasigurări „Donaris-Group” SA, cu sediul pe str. 31 August 1989, nr. 108/1, mun. Chișinău, cu declarația de daune nr. 2301/2013 în baza contractului de asigurare a vehiculelor terestre (autocasco) nr. CSK2013-01-0420 din 08 iulie 2013, prin care a asigurat la SAR

„Donaris-Group” SA autoturismul de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx, anul producerii 2007, solicitând despăgubiri, care, conform procesului-verbal de constatare a pagubelor, a fost estimat la 140 000 de lei, pentru deteriorarea considerabilă a autoturismului asigurat, care din declarațiile făcute de Gurschi Elena și conducătorul auto Gurschi Vasile s-a produs în rezultatul accidentului rutier din data de 12 septembrie 2013, în jurul orei 00.10, pe traseul L 54, porțiunea de drum Hulboaca-Anenii Noi, în urma coliziunii cu un copac.

Conform concluziei raportului de constatare tehnico-științific nr. 694 din 14 octombrie 2013, s-a stabilit că, dintre bara de protecție din față a autoturismului de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx și copacul în cadrul accidentului rutier din data de 12 septembrie 2013 pe traseul Hulboaca - Anenii Noi a avut loc o coliziune. Deteriorările porțiunii metalice a barei de protecție din față, cât și deteriorările pe partea stângă de jos a barei de protecție din față și jumătatea stângă a fustei barei de protecție a automobilului indicat, nu au fost produse în momentul accidentului rutier din 12 septembrie 2013 pe traseul Hulboaca - Anenii Noi, dar au fost cauzate în alte circumstanțe. Printre piesele deteriorate ale autoturismului de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx, colectate de către conducătorul auto după accidentul rutier indicat și depozitate în portbagajul automobilului, s-a stabilit prezența fragmentelor de piese, posibil aripilor interioare de protecție (contraaripă), instalate la autocamioane.

Din motive independente de voința sa, Gurschi Elena și Gurschi Vasile nu au putut duce până la capăt intențiile lor criminale de a dobândi și obține posibilitatea reală de a dispune de mijloacele bănești solicitate de Gurschi Elena, pe motiv că, SAR „Donaris Group” SA a sistat achitarea despăgubirii în sumă totală de 140 000 de lei, până la constatarea tuturor circumstanțelor necesare pentru clarificarea evenimentului declarat.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura Buiucani, mun. Chișinău, Lesnic Andrei, la data de 23 decembrie 2016, care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gurschi Elena să fie recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 27, 190 alin. (4) Cod penal și a-i numi pedeapsă cu închisoare pe un termen de 9 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu aplicarea pedepsei complementare-privarea de dreptul de a ocupa funcții economico-sociale pe un termen de 2 ani, iar Gurschi Vasile să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.27, 190 alin. (4) Cod penal și a-i numi pedeapsă cu închisoare pe un termen de 10 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu aplicarea pedepsei complementare - privarea de dreptul de a ocupa funcții economico-sociale pe un termen de 3 ani.

În motivarea apelului a invocat că:

- instanța de judecată în urma examinării procesului penal de acuzare a inculpaților a dat o apreciere greșită și unilaterală probelor din dosar, pronunțând o hotărâre de achitare a acestora. Astfel, prima instanță, la judecarea cauzei penale în privința lui Gurschi Elena și Gurschi Vasile, a apreciat greșit probele administrate

de către partea acuzării, preferând în mod tendențios și nemotivat probele administrate de către partea apărării;

- prima instanță, la pronunțarea sentinței, nu a luat în considerare cumulul probatoriului administrat legal în faza urmăririi penale și, anume, raportul de constatare tehnico-științific nr. 694 din 14 octombrie 2013, cele constatate fiind confirmate de către specialistul Melnicenco Nicolae și raportul de expertiză judiciară nr. 1585 din 18 decembrie 2014;

- prima instanță a considerat că, acțiunile inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile cad sub incidența art. 238 Cod penal și în această ordine de idei regăsește în acțiunile acestora componenta infracțiunii date, însă în legătură cu faptul că, ultimilor nu le-a fost înaintată acuzarea pe calificativul dat (care de facto este o infracțiune din categoria mai blândă celei imputate numiților), face trimitere și interpretează eronat Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 5 din 19 iunie 2006 privind sentința judecătorească, mai mult ca atât, nu a luat în considerare și faptul că, modificările operate la art. 238 Cod penal (în redacția Legii nr. 180 din 25 iulie 2014, Monitorul Oficial al RM nr. 238-246 din 15 august 2014) au avut loc ulterior comiterii infracțiunii de către inculpații vizați;

- dacă prima instanță a considerat necesar a supune criticii concluziile expuse în raportul de constatare tehnico-științific nr. 694 din 14 octombrie 2013, atunci urma să identifice neconcordanțele din acestea începând de la prima audiere a specialistului Melnicenco Nicolae, efectuată de către organul de urmărire penală, până la ultima audiere în instanța de fond;

- nu suportă criticii argumentul instanței de judecată referitor la faptul că, acuzatorul de stat în rechizitoriu nu a demonstrat exercitarea laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, deși în partea descriptivă a sentinței, însăși instanța stabilește că, acțiunile inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 238 Cod penal, a cărei latură obiectivă și subiectivă (menționată de instanță că a fost demonstrată) este una analogică a celei prevăzute la art. 190 Cod penal;

- instanța de judecată s-a limitat în sentință la descrierea autentică a probelor respective, însă a omis să le dea o apreciere separată. Mai mult, instanța de judecată a omis de a corobora probele date cu declarațiile reprezentatului părții vătămate, a martorilor și cumulul actelor, înscrisurilor așa cum a solicitat procurorul;

- în baza probelor administrate, inculpații Gurschi Elena și Gurschi Vasile din start au avut scopul de a însuși ilegal sume bănești de la partea vătămată, au mușamalizat accidentul rutier, ce s-a produs în alte circumstanțe, prin înșelăciune au pretins intenționat de a primi și de a însuși mijloace bănești, ce nu urmau să le revină;

- instanța de fond a pus la baza hotărârii declarațiile inculpaților și ale martorilor din partea acestora, conform cărora, deși, aceștia nu au fost martori ai evenimentelor investigate, însă cunoșteau circumstanțele faptice ale cazului numai din declarațiile inculpatului Gurschi Vasile;

- un alt temei de casare a sentinței date de către prima instanță este identificarea greșită a temeiului juridic pus la baza achitării. Invocarea de către instanța de judecată a temeiului respectiv în vederea achitării inculpaților a rămas în

sentința contestată fără motivare, adică hotărârea contestată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- este neîntemeiată concluzia instanței privind achitarea inculpaților din motiv că, fapta inculpaților nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, din moment ce părții vătămate nu i-au fost cauzate daune materiale considerabile, fie lipsa intenției de cupiditate din partea inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile în privința bunurilor părții vătămate;

- odată ce conform probatoriului administrat legal se constată fără echivoc că, inculpații, prin folosirea situației de mușamalizate a actelor, cu date ce nu corespundeau realității, ilegal au pretins și au dorit de a dobândi bunuri (sume bănești) ale Societății de Asigurări - Reasigurări „Donaris-Group” SA, în proporții deosebit de mari (la acel moment, iar în prezent proporții mari), circumstanțe negate categoric de aceștia, dorind realizarea unui drept fictiv de către inculpați pentru a duce în eroare partea vătămată, astfel, faptul infracțiunii s-a produs, cât și elementele infracțiunii date sunt întrunite.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017, a fost admis apelul procurorului în Procuratura Buiucani, mun. Chișinău, Lesnic Andrei, a fost casată integral sentința atacată și a fost pronunțată o nouă hotărâre, conform modului stabilit pentru prima instanță, prin care Gurschi Elena și Gurschi Vasile au fost recunoscuți vinovați în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin.(4) Cod penal, stabilindu-le pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen a câte 7 ani fiecare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul asigurărilor de daune pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, prima instanță, la adoptarea sentinței, incorect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și, astfel, eronat a ajuns la concluzia că, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, inculpații Gurschi Elena și Gurschi Vasile, învinuiți în baza art.art.27, 190 alin. (5) Cod penal, urmează a fi achitați din motiv că, fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

6. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Salcuțan Andrei în numele inculpaților, la 06 iulie 2017, care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei contestate și menținerea sentinței.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 07 noiembrie 2017, a fost admis recursul ordinar declarat de către avocatul Sacuțan Andrei în numele inculpaților Gurschi Vasile și Gurschi Elena, a fost casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2017 și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat că, instanța de apel nu a verificat minuțios probele în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală și nu au fost supuse analizei în coroborare. La baza deciziei adoptate au fost reținute aceleași probe, care au fost cercetate de prima instanță și doar enumerate în decizie, neverificând sub toate aspectele hotărârea primei instanțe.

De asemenea, instanța de recurs a constatat că, din conținutul părții descriptive a deciziei instanței de apel nu este clar expusă poziția acesteia, adică pe de o parte,

instanța de apel conchide că, deteriorările depistate la automobilul de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx nu corespund și nu sunt caracteristice unei tamponări într-un copac, în circumstanțele invocate de inculpați, accidentul rutier fiind unul înscenat, iar pe de altă parte, instanța de apel indică că, nu se pune la îndoială faptul că, între automobilul de model Toyota Avensis și copac a avut loc o coliziune, fapt confirmat prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02259681 din 12 septembrie 2013 și prin declarațiile martorilor Coteț Alexandru și Drăguțan Evgheni..., astfel, decizia instanței de apel fiind una contradictorie.

Totodată, instanța de recurs a notat că, în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel (pct. 6 a deciziei) a enumerat un șir de probe ce confirmă vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii imputate, printre care sunt declarațiile martorilor Coteț Alexandru, Drăguțan Evgheni, Poparcea Andrei, Gatman Damian, ca ulterior să menționeze contradictoriul, precum că, ... Poparcea Andrei și Gatman Damian sunt în relație de prietenie cu inculpatul Gurschi Vasile și au relatat date despre cele întâmplate din spusele inculpatului, nefiind martori oculari la cele produse, iar declarațiile martorilor (Coteț Alexandru, Drăguțan Evgheni) cu privire la cele întâmplate înaintea producerii accidentului rutier la 12 septembrie 2013, ora 00:10 și ulterior acestuia, nu confirmă nevinovăția inculpaților în comiterea tentativei de escrocherie.

Astfel, instanța de recurs a conchis că, instanța de apel nu a soluționat fondul apelului în coraport cu motivele invocate și normele enunțate de procedură penală, nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apel și nu și-a motivat soluția, prin ce a comis eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, a fost respins apelul procurorului în Procuratura Buiucani, mun. Chișinău, Lesnic Andrei și a fost menținută sentința.

10. Nefiind de acord cu decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, la 05 octombrie 2018, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina a declarat recurs ordinar.

11. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 martie 2019, a fost admis recursul ordinar declarat, a fost casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018 și a fost dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

12. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a considerat că, instanța de apel nu a verificat toate aspectele învinuirii, iar probele nu au fost minuțios analizate, astfel încât instanța de judecată să facă concluzii certe asupra chestiunilor importante pentru cauză și, anume, dacă în urma acțiunilor infracționale ale inculpaților a fost comisă o tentativă de escrocherie, precum a fost indicat în rechizitoriu. Așadar, instanța de apel urma să verifice toate probele, inclusiv cele indirecte, să analizeze cu atenție argumentele invocate în apelul declarat de către procuror, astfel încât să fie date răspunsuri lămurite la criticile expuse în cererea de apel, respectiv, să verifice atent încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților, în cazul în care se ajunge la concluzia despre vinovăția acestora, ceea ce nu s-a realizat în deplină măsură la judecarea cauzei în ordine de apel.

Astfel, instanța de recurs a statuat că, decizia instanței de apel în cauza dată este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, nefiind oferite răspunsuri la toate argumentele expuse împotriva sentinței adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat de recurent și prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și, anume, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Pe cale de consecință, erorile admise de către instanța ierarhic inferioară nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

13. În urma rejudecării cauzei, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2019, a fost respins apelul declarat de către procurorul în Procuratura Buiucani, mun. Chișinău, Lesnic Andrei ca fiind nefondat, cu menținerea fără modificări a sentinței contestate.

14. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a ajuns la concluzia privind achitarea lui Gurschi Vasile și Gurschi Elena de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal pe motiv că, fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Or, instanța de apel a constatat că, prima instanță nu a comis careva erori de fapt și de drept, care ar impune casarea sentinței de achitare a lui Gurschi Elena XXXX și Gurschi Vasile YYYY, învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, cu atât mai mult că, prima instanță corect și justificat și-a motivat soluția, luând în considerație probele administrate de către organul de urmărire penală și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept și ajungând la concluzia corectă că, fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În opinia instanței de apel, prin probele administrate de organul de urmărire penală nu a fost demonstrată vinovăția inculpaților Gurschi Vasile YYYY și Gurschi Elena XXXX de comiterea infracțiunii imputate lor, or, la caz, se constată cu certitudine lipsa a careva probe, care ar confirma că, inculpații au urmărit scopul dobândirii ilicite, prin înșelăciune, a mijloacelor bănești de la SAR „Donaris-Group” SA.

Instanța de apel a reținut că, procesul-verbal cu privire la contravenție nr.MAI02259681 din 12 septembrie 2013 și decizia de sancționare din 12 septembrie 2013, întocmite în privința lui Gurschi Vasile YYYY în baza art. 242 alin.(2) Cod contravențional, nu au fost contestate în ordinea art. 448 Cod contravențional.

În acest context, cu referire la proba acuzării, la raportul de constatare tehnico-științifică nr. 694 din 14 octombrie 2013, conform căruia s-a stabilit că, dintre bara de protecție din față a autoturismului de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx și

copacul în cadrul accidentului rutier din 12 septembrie 2013 pe traseul Hulboaca - Anenii Noi a avut loc o coliziune, iar deteriorările porțiunii metalice a barei de protecție din față, cât și deteriorările pe partea stângă de jos a barei de protecție din față și jumătatea stângă a fustei barei de protecție a automobilului indicat, nu au fost produse în momentul accidentului rutier din 12 septembrie 2013 pe traseul Hulboaca-Anenii Noi, dar au fost cauzate în alte circumstanțe, instanța de apel a considerat că, este justificată concluzia instanței de fond că, aceasta probă urmează a fi apreciată critic, or, raportul de expertiză contravine declarațiilor specialistului Melnicenco Nicolae, care fiind audiat în cadrul ședinței de judecată a relatat că, în rezultatul examinării s-a constatat că, automobilul avea două tipuri de deteriorări, partea din mijloc și din dreapta și față a automobilului, deteriorările au fost formate în urma contactului dintre copac și automobil la locul accidentului, deteriorarea care a avut loc în partea din spate a fost rezultatul a unor alte circumstanțe și nu în urma acestui accident. Mai mult ca atât, din materialele cauzei nu rezultă că, inculpații Gurschi Elena Iurie și Gurschi Vasile Iurie ar fi participat la efectuarea expertizei sau au avut posibilitatea de a pune întrebări specialistului, fapt ce denotă că, proba dată nu poate fi pusă la baza sentinței de condamnare, în situația în care părții acuzate i s-a îngădit dreptul la apărare.

Instanța de apel a reținut că, urmează a fi apreciată critic, de asemenea, și raportul de expertiză judiciară nr. 1585 din 18 decembrie 2014, cu planșă fotografică, potrivit căruia s-a stabilit că, la momentul examinării, pe automobilul de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx sunt prezente deteriorări și urme de contact caracteristice pentru un accident rutier, însă de stabilit circumstanțele și condițiile concrete în care a avut acest accident rutier nu este posibil din cauza lipsei în cadrul expertizei tehnice auto a metodicii de cercetate corespunzătoare. La momentul examinării pe automobil și pe copacul, care este indicat în Schița accidentului rutier din 12 septembrie 2013 nu sunt prezenți careva indici traseologici (urme) de contact între aceștia. Prin metodicele care există în cadrul expertizei traseologice nu este posibil de stabilit dacă piesele prezentate spre examinare (Imagine nr. 9, 10, 11, 12, 13, 14 din anexă nr. 1) anterior au fost părți ale automobilului de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx, deoarece aceste piese nu au linie comună de dezmembrare (de separare) cu părțile automobilului menționat, adică cu piesele care au rămas pe acest automobil după AR. Reieșind din marcările care sunt prezente pe trei piese din cele prezentate spre examinare (Imagine nr. 11,12,13. din anexă nr. 1), este posibil de constatat că, aceste obiecte sunt piese ale automobilului de model Toyota Avensis. Altă piesă din cele prezentate spre examinare, care reprezintă o placă sub număr de înmatriculare (Imagine nr. 14 din anexă nr. 1), are construcție universală și a putut fi instalată pe automobil de orice model, inclusiv și pe automobilul de model Toyota Avensis. În partea descriptivă a raportului de expertiză expertul judiciar a stabilit că, în conformitate cu Schița accidentului rutier din 12 septembrie 2013, copacul care a tamponat automobilul de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx să află pe traseul Anenii Noi - Bulboaca, la distanța de 18 m de pe indicatorul rutier: „1.4.5” (Imagine nr. 3,4. din anexă nr. 1). Prin examinarea copacului menționat a fost stabilit că, în zonă posibilă a contactului trunchiul copacului are formă cilindrică cu diametru aproximativ de 0,73 m. Scoarța de copac are formă de relief cu desenul

caracteristic pentru copacii mari (bătrâni) (Imagine nr. 5. din anexă nr. 1). La momentul examinării pe suprafața trunchiului nu sunt prezenți careva indici traseologici (urme) de contact cu un automobil (Imagine nr. 5 din anexă nr.1). Prin examinarea automobilului de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx a fost stabilit că, în locul aflării deteriorărilor pe capotul și pe bara de protecție nu sunt prezenți indici traseologici (urme) caracteristice pentru contactul cu un copac. Așa dar, pe suprafața automobilului nu sunt prezente urme care după forma lor ar coincide cu reliefurile (desenul) scoarței copacului. De asemenea, deteriorarea capotului, după dimensiuni și forma sa, nu coincide cu forma trunchiului copacului (Imagine nr. 7,8. din anexă nr. 1). Reieșind din cercetările efectuate, este posibil de constatat că, la momentul examinării, pe automobilul de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx și pe copacul, care este indicat în Schița accidentului rutier din 12 septembrie 2013, nu sunt prezenți careva indici traseologici (urme) de contact între aceștia. Or, din conținutul acestui raport rezultă că, expertul nu a răspuns la multe întrebări importante la stabilirea tuturor circumstanțelor producerii accidentului rutier, adresate de organul de urmărire penală, iar cel din urmă nici nu a întreprins careva măsuri, acțiuni pentru soluționarea acestor întrebări, mai ales că, expertul judiciar, în concluzia sa, a menționat că, pentru constatarea vizibilității este necesară reconstituirea faptei la fața locului accidentului rutier sau efectuarea unui experiment în cadrul procedurii de urmărire penală.

În acest context, instanța de apel a considerat că, acuzatorul de stat nu a probat în acțiunile inculpaților Gurschi Elena Iurie și Gurschi Vasile Iurie prezența a indicelui calificativ respectiv – înșelăciune.

Astfel, instanța de apel a reținut că, din rechizitoriu rezultă că, acuzatorul de stat pretinde la faptul că, inculpații Gurschi Elena Iurie și Gurschi Vasile Iurie au avut intenția de a dobândi ilicit mijloace bănești de la SA „Donaris-Group”, cu care Gurschi Elena a încheiat contractul de asigurare a vehiculelor terestre la 08 iulie 2012, în urma comiterii accidentului rutier pe traseul Hulboaca-Anenii Noi, deși, de fapt, în opinia acuzării, automobilul de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx ar fi fost implicat și în alt accident rutier, pîna la 12 septembrie 2013, soldat cu careva deteriorări. Or, concluziile acuzatorului de stat precum că, automobilul de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx ar fi fost implicat în două accidente rutiere, în alt accident rutier pîna la 12 septembrie 2013, nu a fost confirmat în ședința de judecată prin probe concludente și pertinente, cu atît mai mult că, din declarațiile martorului Poparcea Andrei rezultă că, în timp ce Gurschi Vasile îl conducea pe Gațman Damian, a văzut automobilul de model Toyota Avensis și nu avea deteriorări, deoarece locul de parcare era bine iluminat.

Instanța de apel a menționat că, eventual automobilul inculpaților ar putea avea și alte deteriorări în afară de cele care sunt produsul unui accident rutier, care poate servi temei pentru a cere despăgubire de asigurare, iar de competența și sarcina companiei de asigurare ține stabilirea dacă despăgubirea de asigurare urmează a fi achitată pentru deteriorările care s-au produs de cazul asigurat, ori respinsă cererea privind achitarea acestei despăgubiri urmare a constatării unor circumstanțe care exclud achitarea unei asemenea despăgubiri.

Astfel, constatarea faptului că, deteriorările automobilului nu sunt rezultatul cazului asigurat, nu generează răspunderea penală pentru sustragerea prin escrocherie a averii persoane, or, pretinderea achitării despăgubirii de asigurare de inculpați este un drept al acestora prevăzut de lege, iar verificarea circumstanțelor în care a fost cauzat prejudiciu cauzat ține de activitatea companiei de asigurare, care este abilitată cu pîrghii întru stabilirea faptului dacă a avut loc sau nu cazul asigurat și dacă urmează să fie achitată despăgubirea de asigurare sau nu.

În această ordine de idei, instanța de apel a relevat că, în cadrul cercetării judecătorești nu s-a confirmat prezența laturii subiective a infracțiunii examinate, în situația în care pentru calificarea faptei este obligatorie stabilirea scopului special - a scopului de cupiditate, iar în speță, procurorul, care prezintă acuzarea în fața instanței, nu a probat că inculpații Gurschi Elena Iurie și Gurschi Vasile Iurie au avut careva intenție directă de a dobândi mijloace bănești, prin înșelăciune, de la compania de asigurări, în rezultatul estimării de către compania respectivă a despăgubirilor în urma accidentului rutier.

Instanța de apel a menționat că, nu constituie temei de casare a sentinței de achitare afirmația procurorului precum că, deși instanța de judecată a reținut că acuzatorul de stat în rechizitoriu nu a demonstrat exercitarea laturii obiective ale infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin (5) Cod penal, în partea descriptivă a sentinței contestate, instanța a stabilit că, acțiunile inculpaților întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 238 Cod penal, deoarece la data comiterii faptei imputate inculpaților, art. 238 Cod penal indica „dobîndirea creditului prin înșelăciune”, ulterior, prin Legea Parlamentului RM nr. 180 din 25 iulie 2014, art.238 Cod penal a fost modificat, indicând deja „dobîndirea creditului, împrumutului sau despăgubirilor/indemnizației de asigurare prin înșelăciune”.

În acest sens, este declarativă afirmația procurorului că, instanța stabilește, prin sentință, că acțiunile inculpaților întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 238 Cod penal, or, instanța de judecată a indicat că posibil acțiunile lui Gurschi Elena și Gurschi Vasile cad sub incidența altui articol. Or, la caz, inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile nu poate fi imputată comiterea infracțiunii de dobîndire a despăgubirilor de asigurare prin înșelăciune prevăzută de art. 238 Cod penal, dat fiind faptul că, modificările la norma dată au apărut după data comiterii faptei din speță, adică la 25 septembrie 2013, cînd Gurschi Elena s-a adresat cu declarație de daune către SA „Donaris Group”, legea penală nu prevedea ca infracțiune dobîndirea despăgubirilor de asigurare.

În acest context, instanța de apel a constatat că, în acțiunile inculpaților Gurschi Elena Iurie și Gurschi Vasile Iurie, fapta incriminată acestora nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, pentru ce ultimii justificat și legal au fost achitați, iar în cazul respectiv, acuzatorul de stat nu a adus careva argumente plauzibile ce ar servi temei de casarea sentinței de achitare.

15. Decizia instanței de apel este atacată, la 19 februarie 2020, cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, care solicită admiterea acestuia, casarea totală a deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului ordinar a invocat următoarele:

- decizia contestată este neîntemeiată, deoarece instanța de apel, judecând în fapt și în drept cererea de apel a procurorului, nu s-a expus motivat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acestuia, urmare a cărui fapt a admis erori de drept prevăzute la art. 427 pct. 6) alin. (1) Cod de procedură penală;

- din decizia recurată rezultă că, instanța de apel nu a motivat argumentat, bazat pe logica juridică, doctrina juridică și practica judiciară soluția de achitare a inculpaților și a omis să indice temeiurile pentru care consideră că, acuzația în baza art. 27, 190 alin. (4) Cod penal este neîntemeiată;

- instanța de apel a descris probele administrate la etapa cercetărilor judecătorești în instanțele de fond și apel, însă, la fel, ca și instanța de fond nu le-a supus unei analize ample în ordinea stabilită la art. 101 Cod de procedură penală, pe fiecare în parte din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor;

- potrivit legii, instanța de apel urma să se pronunțe argumentat asupra alegațiilor procurorului privind erorile admise de instanța de fond la aprecierea probelor și în consecință, să dea un răspuns clar și concis întru asigurarea garanțiilor unui proces echitabil;

- instanța de apel urma să dea o explicație motivată în acest sens și să clarifice dacă argumentele procurorului demonstrează sau nu vinovăția inculpaților în corelație cu cumulul de probe administrate în respectiva cauză penală;

- instanța de apel nu a luat în considerare declarațiile reprezentantului părții vătămate, martorilor, cât și probele prezentate de acuzare, adoptând o hotărâre reieșind în mod parțial doar din declarațiile inculpaților și pledoaria apărătorului lor;

- din cumulul probelor cercetate se constată că, în acțiunile inculpaților se regăsesc modalitățile de tentativă la săvârșirea faptei prejudiciabile cu cauzarea eventuală de daune în proporții mari, potrivit laturii obiective a infracțiunii incriminate;

- deși inculpații neagă mușamalizarea accidentului rutier, acest fapt se confirmă cu certitudine prin raportul de constatate tehnico-științifică nr. 694 din 14 octombrie 2013 și raportul de expertiză judiciară nr. 1585 din 18 decembrie 2014, rezultatele cărora au fost confirmate în cadrul ședinței instanței de apel prin declarațiile specialistului Melnicenco Nicolae și a expertului Țurcan Valerii;

- reieșind din conținutul raportului de constatare tehnico-științifică și raportului de expertiză, precum și declarațiile specialistului Melnicenco Nicolae și a expertului Țurcan Valerii, se conchide că, deteriorările depistate la automobilul de model Toyota Avensis, cu n/î xxxx nu corespund și nu sunt caracteristice unei tamponări într-un copac, în circumstanțele invocate de inculpați, accidentul rutier fiind unul înscenat.

Prin referința depusă la 12 martie 2020 Elen Gurschi și Vasile Gurschi, reprezentați de avocatul Vitalie Malai, au solicitat declararea inadmisibilității recursului ordinar.

16. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că, acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art.427 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că, hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Din conținutul recursului declarat de procuror se constată că acesta, deși face referire expresă la temeiul de casare din art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, intervenind cu solicitarea de a se dispune casarea totală a deciziei instanței de apel, prin care a fost respins apelul declarat de către procuror și menținută sentința de achitare a lui Gurchi Elena și Gurschi Vasile pe motiv că, fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii, totuși printre argumentele recurentului nu se regăsesc careva critici fondate sau erori esențiale de drept ce ar duce la răsturnarea soluției despre nevinovăția inculpaților în baza art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal.

Deși recurentul insistă asupra faptului că, nu a primit răspunsuri detaliate la toate alegațiile din cererea de apel, Colegiul penal constată că, în decizia recurată se conțin argumentele de rigoare care au condiționat achitarea inculpaților.

În același context, Colegiul penal reiterează că, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, cu fiecare ocazie posibilă se reamintește că, echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia, iar o hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței CEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu actele cauzei.

Respectiv, Colegiul penal nu poate să achieseze argumentele recurentului precum că, instanța de apel nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, care obligă instanța să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Or, aici urmează a se reține că, motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, adică așa cum s-a procedat în cauza de față.

Investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, a expus situația de fapt reținută în cauză și a concluzionat corect că, inculpații Gurschi Elena și Gurschi Vasile urmează a fi achitați în baza art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, deoarece faptele lor nu întrunesc elementele infracțiunii nominalizate.

În recursul procurorului, de fapt, nu sunt concretizate la care motive invocate în apel, instanța de apel nu s-a pronunțat.

Pe aceeași linie de considerente, Colegiul penal ține să evidențieze că, invocarea formală a unor temeuri de casare, care nu sunt urmate de o motivare corespunzătoare, nu face obiect de examinare în procedura de recurs, având în acest sens în vedere că, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Adică completarea cererii de recurs cu argumente de drept, care cu desăvârșire lipsesc aici și care ar suplini-o din oficiu, este contrară principiului contradictorialității ce guvernează întregul proces penal.

Astfel, verificând legalitatea hotărârii atacate prin prisma temeiului invocat de recurent, Colegiul penal, în urma cercetării materialelor cauzei, a reținut că, acesta nu este incident speței, dat fiind faptul că, instanța de apel, la examinarea cauzei, a respectat prevederile art. 414, 415 alin. (2²), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, hotărârea cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată. Instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor relevante invocate în apelul declarat, motivarea soluției corespunde dispozitivului hotărârii atacate, dispozitivul fiind expus clar, instanța de apel nu a admis nicio eroare gravă de drept.

Colegiul penal constată că, temeiul la care s-a referit autorul recursului nu persistă în cauză, deoarece din decizia instanței de apel rezultă că, probele administrate au fost analizate obiectiv și a fost dat răspuns la toate argumentele expuse în apel.

Prin urmare, în cauză a fost stabilit că, inculpații nu au urmărit scopul dobândirii ilicite, prin înșelăciune a mijloacelor bănești de la SAR „Donaris-Group” SA, or, argumentele acuzării precum că, în acțiunile inculpaților se întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, contravin materialelor cauzei, deoarece instanța de apel corect a menționat că, fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

Colegiul penal conchide asupra legalității și temeiniciei concluziei instanței de apel, care nu a constatat existența faptei și vinovăției inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 190 alin. (5) Cod penal, nefiind stabilite în cauză elementele constitutive ale acestei infracțiuni.

Atât în cadrul examinării cauzei penale în instanța de fond, cât și în instanța de apel nu s-a confirmat prin probe pertinente, concludente, utile și veridice vinovăția inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile.

În această ordine de idei, Colegiul penal conchide că, instanța de apel nu a comis erorile de drept invocate de către recurent, deoarece eroarea gravă, de fapt, constă în stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerație a probelor, care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte, să fie vădită, neîndoielnică. Eroarea gravă, de fapt, reprezintă discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții, decât cea pe care materialul probator o susține.

Tot la acest capitol, Colegiul penal, reieșind din criticile procurorului invocate în recurs, reține că, acestea se referă în mare parte doar la chestiunea de apreciere a probelor.

Mai mult, reieșind din analiza textuală a recursului ordinar declarat se constată că, autorul face o proprie evaluare a materialului probator, considerând că, acesta confirmă vinovăția inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 27, 190 alin. (5) Cod penal.

Elocvent în acest sens, se impune a preciza că, aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile în proces, se concentrează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, iar convingerea intimă se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv. Legea stabilește că, probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblu lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării acestora.

Însă, cu referire la faptul dacă chestiunea de apreciere a probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs reiterează că, la etapa judecării recursului ordinar nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele ierarhic inferioare, aceasta fiind atributul exclusiv al instanțelor de fond.

Ținând cont de cele expuse mai sus și constatând că în cauză există o concordanță deplină între probele administrate și situația de fapt stabilită de instanța de apel în privința inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile, nefiind identificată de instanța de recurs prezența unei erori grave de fapt, ce ar putea servi drept temei de casare a hotărârii judecătorești atacate prin prisma temeiului de casare invocat de către recurent și prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal apreciază că, criticile recurentului în această parte sunt neîntemeiate și declarative.

Prin urmare, se impune a reitera că, conform art. 384 alin. (3), 410 alin. (1), 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) și 419 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, a îndeplinit obligația legală de a supune verificării legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, drept urmare, decizia instanței de apel cuprinde raționamente, care au dus la adoptarea soluției de achitare a inculpaților Gurschi Elena și Gurschi Vasile.

Astfel, instanța de recurs se raliază argumentelor expuse în decizia atacată, totodată, notând că, potrivit jurisprudenței constante a CEDO, se admite însușirea concluziilor instanțelor ierarhic inferioare de către instanțele ierarhic superioare, în cazul când constatările acestora sunt fundamentate în fapt și în drept, fiind amplu prezentate în hotărârile atacate, constatându-se că la administrarea probelor nu au fost încălcate drepturile și libertățile constituționale ale participanților la proces, iar

probele puse la baza hotărârilor nu conțin erori procesuale ce ar putea influența autenticitatea concluziilor formulate de instanțe.

Respectiv, Colegiul penal consideră necesar de a menționa că, potrivit statuărilor expuse de Curtea Europeană în hotărârile sale, aceasta a evidențiat cu titlul de principiu că, instanțele judecătorești trebuie să-și motiveze deciziile în temeiul art. 6 §1 al Convenției (cauza Ruiz Torija versus Spaniei, 09 decembrie 1994, §29). Totuși, instanțele nu sunt obligate să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument al părților, mai cu seamă dacă el este invocat în mod repetat, iar extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei și circumstanțele cauzei, or, în opinia Curții, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art.6 din Convenție (cauza Bachowski versus Polonia, 02 noiembrie 2010).

Având în vedere cele menționate, Colegiul penal apreciază ca justificate concluziile instanței de apel, nefiind stabilite careva erori de drept, ce ar justifica necesitatea intervenirii în hotărârea instanței de apel, în sensul casării acesteia.

În consecință, recursul ordinar declarat de către procuror se consideră inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, împotriva deciziei din 03 decembrie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **11 februarie 2021**.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iurie Bejenaru

judecătorii

Galina Stratulat

Mariana Pitic